

1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97 [in Ukrainian].

4. Pro pryiniattia natsionalnykh standartiv Ukrainy, harmonizovanykh z mizhnarodnymy ta yevropeiskymy standartamy, mizhnarodnykh standartiv yak natsionalnykh standartiv Ukrainy, mizhderzhavnykh standartiv yak natsionalnykh standartiv Ukrainy, zmin do mizhderzhavnykh standartiv, zatverdzhennia zminy do natsionalnoho klasyfikatora Ukrainy, zmin do natsionalnykh standartiv Ukrainy, skasuvannia natsionalnykh standartiv Ukrainy ta mizhderzhavnykh standartiv v Ukraini : Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy vid 28.07.2014 r. № 886. (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0886731-14> [in Ukrainian].

Розгон О. В.

кандидат юридичних наук, доцент,

провідний науковий співробітник

НДІ правового забезпечення

інноваційного розвитку НАПрН України,

Керівник Центру інновацій та підтримки підприємництва

ORCID 0000-0001-6739-3927

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТУ НА РОЗВИТОК ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

У цій праці аналізується інноваційні аспекти господарської діяльності для суб'єктів в аграрному секторі. Основна увага акцентується на застосуванні цифрових технологій при наданні послуг транспортування вирощеної сільськогосподарської продукції або переробленої продукції. Автор дійшов висновку, що застосування інноваційних підходів до перевезення вантажів із сільськогосподарською продукцією, у тому числі з переробленою продукцією, дозволить: підвищити якість послуг перевізника, збільшити швидкість доставки вантажів, здешевити перевезення, покращити

зв'язки між бізнес-партнерами і постачальниками сільськогосподарської продукції.

Ключові слова: цифровізація, господарська діяльність, сільськогосподарська продукція, послуги, перевезення, аграрний сектор.

This paper examines the innovative aspects of economic activity for actors in the agricultural sector. The focus is on the use of digital technologies in the transportation of farmed or processed products. The author concluded that the application of innovative approaches to the transportation of goods with agricultural products, including processed products, will allow: to improve the quality of services of the carrier, to increase the speed of delivery of goods, to reduce the cost of transportation, to improve the links between business partners and suppliers of agricultural products.

Keywords: digitalization, economic activity, agricultural products, services, transportation, agricultural sector.

Наразі для ефективного функціонування суб'єктів господарювання в аграрному секторі через зростання попиту і вимогливість покупців необхідним стає сучасне бачення шляхів розвитку, наприклад, через можливість застосування *цифрових технологій* при наданні послуг транспортування вирощеної сільськогосподарської продукції або переробленої продукції.

У зв'язку з цим активно впроваджується термін «e-agriculture» в галузі сільського господарства, що можна інтерпретувати як «цифрове (з дистанційним управлінням) сільське господарство» [1, с. 115].

Зауважимо, що в аграрному секторі України функціонують *суб'єкти господарювання* різних організаційно-правових форм, серед яких можна виділити: домашні господарства населення, господарські товариства, приватні підприємства, кооперативи [2].

Суб'єкти господарювання в аграрному секторі інколи об'єднуються в агрохолдинги чи агрокластери та здійснюють діяльність у сфері агропромислового виробництва. При цьому до агрохолдингу можуть входити й транспортні компанії (сфера обслуговування), які надають послуги перевезення для *реалізації продукції*. На наше переконання, для реалізації вирощеної сільськогосподарської продукції або переробленої продукції у харчовій промисловості великого значення набуває своєчасне надання послуг транспортуван-

ня, а це викликає нагальну потребу в сучасному підході до надання цих послуг, зокрема, через застосування цифрових технологій.

Цифровізація транспорту для реалізації сільськогосподарської продукції суб'єктів господарювання наразі є досить актуальною, хоча на практиці далеко не всі суб'єкти господарювання готові до таких змін. Зважаючи на це, процес впровадження цифрових платформ у сільському господарстві проходить повільно.

Чи є перепони для впровадження цифровізації транспорту, в тому числі в аграрному секторі?

Переш ніж відповідати на запитання, згадаймо, що не всі види транспорту застосовуються для *реалізації* вирощеної сільськогосподарської продукції або переробленої продукції у харчовій промисловості. Але як часто такі види транспорту застосовуються у процесі *реалізації* зазначеної продукції? Виходячи з цього, переважно йдеться про вантажний *автомобільний транспорт*.

Також перепорою, або ж певним мінусом, ми вважаємо той аспект, що виробники сільгосппродукції перевозять її переважно у сезон. Тобто після того, як зібрали врожай, стають вкрай потрібними послуги перевізника.

Зауважимо, що продовольча безпека держави, створення реальних умов для збільшення обсягів виробництва й експорту сільськогосподарської продукції та продуктів залежить не тільки від науково-обґрунтованого і цілеспрямованого реформування виробничих та економічних відносин на селі, але й від своєчасного та якісного ресурсозабезпечення, наявності технічно досконалого, технологічно збалансованого й екологічно безпечного виробничо-ресурсного потенціалу, раціонального його використання в аграрних і агропромислових підприємствах різних форм власності та господарювання, в усіх галузях і сферах АПК [3, с. 32].

Отже, потреба у перевезеннях є наявною не тільки у сезон збирання врожаю, а й щодо переробки сільськогосподарської продукції для харчової промисловості тощо.

Наразі для розвитку перевезень необхідно враховувати також необхідність застосування у транспортному процесі вантажів сучасних інформаційних технологій. Прикладом застосування інформаційних

технологій може бути повідомлення цифрового диспетчера або через мобільний додаток про екстрену ситуацію на шляху транспортного засобу з необхідним розрахунком потрібних дій.

Таким чином, існує потреба в інформатизації процесу вітчизняних транспортних підприємств і впровадження цифрових технологій для транспортних систем на дорогах, зокрема, щодо аграрного сектору.

Як реалізацію цифрової технології відмітимо впровадження *електронного кабінету перевізника*, який запустили в Україні (на сайті e-services.dsbt.gov.ua), що має спростити роботу автоперевізникам та підвищити безпеку пасажирських перевезень.

У цьому сервісі автоперевізникам доступні такі електронні послуги онлайн: отримувати, розширювати, звужувати та анулювати ліцензії; повідомляти про зміну своїх даних (персонал, транспорт, матеріально-технічну базу). Окрім електронних послуг, електронний кабінет також містить інформацію про самого перевізника, наявність і строк дії ліцензій, транспортні засоби, маршрути, наявні дозволи та штрафи. До того ж розробники планують налагодити взаємодію Реєстру перевізників ще із двома державними реєстрами — Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань і Єдиним державним реєстром МВС України щодо транспортних засобів та їх власників.

Як бачимо, відсутня послуга онлайн-оформлення виклику, оплати за перевезення та спостереження за процесом перевезення продукції через мобільний додаток. Для розвитку агробізнесу і впровадження інноваційних аспектів господарської діяльності у сільському господарстві пропонуємо здійснювати вантажні перевезення сільськогосподарської продукції онлайн, де зв'язок із водієм транспортного засобу відбувається через мобільний додаток (як приклад, зокрема, можна назвати Uber).

Закордоном Компанія Uber визначив для себе позицію всеосяжного транспортного сервісу та прагне стати тим сервісом, який здатний задовольнити будь-які потреби замовника.

Отже, на Україні можна створити мережу вантажних перевізників: вибрати найшвидший і доступний спосіб дістатися до бажано-

го місця за допомогою вантажного подібного до Uber-транспорту, а через мобільний додаток для вантажних перевезень у сільському господарстві врахувати особливості сільськогосподарської продукції (наприклад, швидке псування такої продукції або у випадку якщо перевозиться перероблена сільськогосподарська продукція, то, наприклад, специфіку сипучих продуктів).

Подібна ініціатива щодо перевезень надасть можливість заощадити час і сформувати соціально відповідальний імідж для суб'єкта господарської діяльності у сільському господарстві.

Також вважаємо перспективним і застосування *електромобільного транспорту* як впровадження «зелених» інновацій для транспортного обслуговування суб'єктів господарської діяльності у сільському господарстві, хоча це, безумовно, гальмується обмеженням фінансовим ресурсом для таких суб'єктів.

Застосування інноваційних підходів до перевезення вантажів із сільськогосподарською продукцією, у тому числі з переробленою продукцією, дозволить: підвищити якість послуг перевізника, збільшити швидкість доставки вантажів, здешевити перевезення, покращити зв'язки між бізнес-партнерами й постачальниками сільськогосподарської продукції.

Отже цифровий розвиток України відіграє ключову роль у прискоренні економічного і соціального розвитку країни, спрямовуючи її економічний та інноваційний потенціал, впливаючи на різні сфери і галузі [4, с. 114]. Зважаючи на це, ми переконані, що цифровий розвиток буде актуальним і в галузі сільського господарства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Новиков С. П., Казаков О. Д. Технология блокчейн как новое направление организации взаимоотношений на агропродовольственном рынке. Новые информационные технологии в образовании и аграрном секторе экономики: сборник материалов I Международной научно-практической конференции. Москва: Fin-izdat, 2018. С. 114–121.

2. Охота Ю. В. Підприємницька діяльність в аграрному секторі: сутність, організаційно-правова форма та інші основні аспекти. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/153.pdf.

3. Газуда М. В. Перспективні напрями розвитку харчової промисловості Закарпаття. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*. 2007. Вип. 24. С. 31–37.

4. Розгон О. В. Проблеми та перспективи цифровізації промисловості. *Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення* : матеріали круглого столу 5 квітня 2019 р. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, С. 114–120.

REFERENCES

1. Novikov, S. P., Kazakov, O. D. (2018). Tekhnologiya blokcheyn kak novoye napravleniye organizatsii vzaimootnosheniy na agroprodovolstvennom rynke. *Novyye informatsionnyye tekhnologii v obrazovanii i agrarnom sektore ekonomiki: sbornik materialov I Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii - New information technologies in education and the agricultural sector: a collection of materials of the I International Scientific and Practical Conference*. Moskva: Fin-izdat, 114–121 [In Russian].

2. Okhota, Yu. V. (2018). Pidpriemnytska diialnist v aharnomu sektori: sutnist, orhanizatsiino-pravova forma ta inshi osnovni aspekty. *Efektivna ekonomika*. 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/153.pdf [In Ukrainian].

3. Hazuda, M. V. (2007). Perspektyvni napriamy rozvytku kharchovoi promyslovosti Zakarpattia. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: Seriiia: Ekonomika*. issue 24, 31–37 [In Ukrainian]

4. Rozghon O. V. (2019). Problemy ta perspektyvy tsyfrovizatsii promyslovosti. *Rehionalni innovatsiini initsiatyvy: zavdannia ta shliakhy vyrishennia: materialy kruhloho stolu - Regional Innovation Initiatives: Challenges and Solutions: Roundtable Materials*. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 114–120 [In Ukrainian].